

POSTANOWIENIE

25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 25 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko P. spółce akcyjnej w L.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w L.
od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie
z 19 maja 2023 r., IX Ga 665/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku wyrokiem z 30 czerwca 2022 r. zasądził od pozwanej P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. na rzecz powódki K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 68 400,79 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 października 2020 roku do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu.

Wyrokiem z 19 maja 2023 r., IX Ga 665/22 Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił apelację pozwanego oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, zaskarżając ją w całości. Skarżąca w petitum wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy w oparciu o treść art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. w odniesieniu do podstawy wskazanej w punkcie 1 podpunkty 1 i 2 (naruszenie przepisów prawa materialnego) oraz

art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w odniesieniu do podstawy wskazanej w punkcie 2 (naruszenie przepisów postępowania). Skarżąca w uzasadnieniu wskazała, że między stronami toczy się kilkadziesiąt spraw sądowych. Nadto kolejnych kilkadziesiąt spraw sądowych toczy się z powództwa E. S.A. przeciwko pozwanej, która to spółka E. posiada 100% udziałów w spółce K. sp. z o.o., przy czym również tamte sprawy są zbliżone w stanie faktycznym i prawnym. Roszczenia E. S.A. wynikają z umów, których zapisy są identyczne, jak zapisy umów, będących podstawą roszczeń w niniejszej sprawie. Skarżąca podniosła, że sprawy te w zdecydowanej większości rozpoznawane są przez Sądy apelacji lubelskiej: Sąd Rejonowy Lublin Wschód z siedzibą w Świdniku, Sąd Okręgowy w Lublinie oraz Sąd Apelacyjny w Lublinie. Sądy te wydają sprzeczne ze sobą rozstrzygnięcia. W ocenie skarżącej źródłem rozbieżności jest ocena tego, czy złożone powódce w imieniu pozwanej oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez osobę umocowaną do reprezentowania pozwanej, ergo czy powódka powinna - stosownie do treści art. 104 w zw. z art. 103 § 2 k.c. - wyznaczyć dodatkowy termin na potwierdzenie tej czynności, po bezskutecznym upływie którego byłaby wolna. W ocenie skarżącej, świadczy to o wystąpieniu rozbieżności w orzecznictwie sądów w tej kwestii.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisów procesowych, tj. art. 203¹ § 1 k.p.c. skarżąca podniosła, że przepis ten dopuszcza podniesienie zarzutu potrącenia wierzytelności pozwanego z innego stosunku prawnego co wierzytelność powoda, jeżeli wierzytelność pozwanego jest uprawdopodobniona dokumentem nie pochodzącym wyłącznie od pozwanego.

Powódka dołączyła do pozwu swoje własne pisma z 30 września 2020 r., z 12 października 2020 r. oraz z 2 grudnia 2020 r., w których odniosła się bezpośrednio do noty księgowej pozwanej, będącej podstawą żądania przez pozwaną od powódki kar umownych, wnosząc o anulowanie tej noty i kwestionując zasadność naliczenia kary. Wierzytelność pozwanej jest zatem sporna - co wynika już ze wspomnianych pism - niemniej jej istnienie zostało stwierdzone na piśmie przez powódkę - co do wysokości, co do podstawy prawnej, na jakiej pozwana wierzytelność tę zgłosiła oraz co do dokumentu, będącego podstawą naliczenia ww. kary. Wobec tego, w ocenie skarżącej, Sąd Okręgowy w sposób oczywiście błędny

orzekł, że zarzut potrącenia, jaki pozwana zgłosiła w niniejszej sprawie, nie spełniał wymogów wskazanych w treści art. 203¹ § 1 k.p.c. Nadto zarzut potrącenia był spóźniony, zatem powinien być zostać pominięty przez Sąd, zaś zaniechanie tego stanowi oczywiste naruszenie wskazanego wyżej przepisu.

Sąd Najwyższy, zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości

interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach, wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu.

Wniosek skarżącej nie spełnia powyższych wymagań. Nie zawiera bowiem prawidłowego wykazania wątpliwości interpretacyjnych, w szczególności z treści wniosku nie wynika zakres koniecznej wykładni. Wniosek skarżącego w tym zakresie jest lakoniczny, a odesłanie do uzasadnienia zarzutów kasacyjnych, w świetle art. 398⁴ § 2 k.p.c., jest niedopuszczalne. Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej *odrębne* oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszoną i rozpoznawaną nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2024 r., I CSK 1515/23).

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić swoje twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49; 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 75; 26 kwietnia 2006 r.,

II CZ 28/06). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić "na pierwszy rzut oka", bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Ocena wierzytelności na gruncie art. 203¹ § 1 k.p.c. została dokonana przez Sąd na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, który skarżąca kwestionuje. Tym samym skarżąca formułując zarzut naruszenia prawa procesowego w istocie zmierza do zakwestionowania stanu faktycznego. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wynikający z tego przepisu zakaz oparcia skargi kasacyjnej na tego rodzaju zarzutach oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2024 r., I CSK 5688/22). W związku z tym powoływanie się przez stronę skarżącą, w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, na okoliczności związane z dokonaniem przez Sąd II instancji błędnych ustaleń faktycznych, należy uznać za niedopuszczalne i wykraczające poza kognicję Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[SOP]

[ms]

